

ชื่อเรื่อง **ความคิดความเชื่อของชาวญี่ปุ่นเกี่ยวกับโพธิสัตว์กษิติครรภ์**

ผู้วิจัย นางสาวชนิตา แผ่นคำ รหัสนักศึกษา 05530582

อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์คมกฤษ อยู่เต็กเค่ง

ปีการศึกษา 2556

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเป็นมา รูปแบบ พิธีกรรมที่เกี่ยวกับพระโพธิสัตว์กษิติครรภ์ในญี่ปุ่น และเพื่อศึกษาความคิดความเชื่อของคนญี่ปุ่นที่มีต่อพระโพธิสัตว์กษิติครรภ์ ผลการศึกษาพบว่า พระโพธิสัตว์กษิติครรภ์ (จิโซ โบซัสสุ) เป็นทั้งพระโพธิสัตว์และเทพที่สำคัญ ที่ได้รับความนิยมนอย่างมากในญี่ปุ่น ที่เกิดจากคติแนวความคิดดั้งเดิมคือศาสนาชินโตหลอมรวมเข้ากับศาสนาพุทธที่เข้ามามีอิทธิพลในภายหลัง อย่างไรก็ตามแม้ชาวญี่ปุ่นจะหันมานับถือพระพุทธศาสนาจนทำให้ศาสนาชินโตเสื่อมลง แต่แนวคิดจากชินโตก็ยังคงเป็นความเชื่อพื้นฐานที่หล่อหลอมทำให้ชาวญี่ปุ่นมีเอกลักษณ์ความเชื่อเฉพาะตัวแตกต่างจากชนชาติอื่นๆ

คำสำคัญ พระโพธิสัตว์, กษิติครรภ์, จิโซ โบซัสสุ

2. บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ชาวญี่ปุ่นเป็นชนชาติที่มีความรู้สึกที่ซับซ้อนต่อศาสนามากที่สุดชาติหนึ่ง มีคำกล่าวไว้ในกิจกรรมประจำปีว่า “ปีใหม่ไปไหว้เจ้า ช่วงฮิงัง ในฤดูใบไม้ผลิและฤดูใบไม้ร่วงไปไหว้บรรพบุรุษที่วัด วันคริสต์มาสรับประทานเค้กและไข่ของขวัญ” ในส่วนของประเพณีนิยมว่า “ไปนมัสการศาลเจ้าในวันพิธีฉลองครบรอบ 3,5,7 ปี จัดพิธีแต่งงานที่โบสถ์ จัดพิธีศพที่วัด” เป็นการแสดงให้เห็นถึงความหลากหลายในการนับถือศาสนา พระพุทธศาสนาคือแนวคิดอย่างมีระบบอันแรกที่ถูกนำเข้ามาสู่ประเทศญี่ปุ่น จึงส่งอิทธิพลอย่างมากมายต่อญี่ปุ่นในเวลาต่อมาในทางวัฒนธรรม อารยธรรม สถาปัตยกรรม ศิลปะอุตสาหกรรมสำริด แพทยศาสตร์ ไปจนถึงเทคโนโลยีทางการเกษตร ล้วนพัฒนามาจากพระพุทธศาสนาทั้งนั้น (mepleforever@gmail.com 2556)

หลักศรัทธาดั้งเดิมของญี่ปุ่น คือศรัทธาในบรรพบุรุษและศรัทธาในธรรมชาติ ศรัทธาทั้งสองอย่างรวมกันเป็นศาสนาชินโตที่เป็นความเชื่อแต่ดั้งเดิมของญี่ปุ่น พระพุทธศาสนา ถูกถ่ายทอดจากอินเดีย ผ่านประเทศจีนมายังประเทศญี่ปุ่น โดยพระพุทธศาสนาดั้งเดิม เริ่มตั้งแต่ยุคนารา ในช่วงประมาณ พ.ศ.๑๒๐๐ ถึงยุคเมจิ พ.ศ.๒๔๕๕ บังคับที่สนับสนุน ให้พระพุทธศาสนาแผ่จากเกาหลีไปญี่ปุ่น คือกษัตริย์ของเกาหลี ที่ชื่อ เชียงเมียง กษัตริย์ของเกาหลี เมื่อทรงรับนับถือพุทธศาสนา ทรงสนับสนุนพุทธศาสนาให้เจริญในเกาหลี ยุคหนึ่งตกเป็นเมืองขึ้น ของญี่ปุ่น ถึงคราวส่งเครื่องบรรณาการไปถวายกษัตริย์ญี่ปุ่น ก็นิยมที่จะส่งพระพุทธรูปและคัมภีร์ ไปถวายจักรพรรดิญี่ปุ่น ส่งผลให้ปัจจุบันชาวญี่ปุ่นนับถือพระพุทธศาสนาควบคู่ไปกับศาสนา ชินโต ซึ่งเป็นศาสนาหลักมาแต่โบราณ (พระศรีคัมภีร์ญาณ 2556)

พระพุทธศาสนาแบ่งออกเป็นหลายนิกาย ชาวญี่ปุ่นนับถือพระพุทธศาสนานิกายมหายาน ควบคู่ไปกับศาสนาชินโต ซึ่งนิกายมหายานจากประเทศจีนได้เข้ามาสู่ประเทศญี่ปุ่น เมื่อ 1200 กว่าปีมาแล้ว ชาวญี่ปุ่นนับถือพระศากยมุนีพุทธเจ้าเป็นศูนย์กลางแห่งศรัทธา และมีการนับถือพระพุทธรูปองค์อื่นๆ เช่น พระอมิตาพุทธเจ้า พระไวโรจนะพุทธเจ้า นอกจากนี้ชาวญี่ปุ่นยังนับถือพระโพธิสัตว์ปางต่างๆอีกด้วย โดยเฉพาะพระกษิติครรภ์โพธิสัตว์ หรือที่ชาวญี่ปุ่นเรียกว่า จิโซ โบซัดสึ ท่านเป็นพระโพธิสัตว์ผู้ทรงคุ้มครองผู้คนทั้งในนรก และสวรรค์ พระกษิติครรภ์โพธิสัตว์ทรงมีความเมตตาและมีพระปณิธานอันไพศาล ท่านได้ทรงตั้งปณิธานไว้ว่าจะไม่มีวันเข้านิพพาน จนกว่านรกจะปราศจากคนบาป ทรงอยู่ในโลกนี้ปางต่างๆ และในชาติภพต่างๆกัน โดยเฉพาะในนรกเพื่อโปรดสัตว์นรก ให้พ้นทุกข์ พระกษิติครรภ์โพธิสัตว์จึงทรงรับผิชอบต่อสรรพชีวิต เช่นเดียวกับที่พื้นดินรองรับ ชีวิตทั้งหลายทั้งปวง (ธัมมบัณฑิต สามเณรี, แปล2545 : 9-12)

ชาวญี่ปุ่นมีความเชื่อกันว่าท่านเป็นพระโพธิสัตว์ผู้พิทักษ์เด็ก ท่านช่วยเหลือผู้หญิงท้องและ ผู้เดินทางด้วย นับว่าเป็นพระที่ชาวญี่ปุ่นให้ความนิยมนับถือมาจนถึงปัจจุบันมากกว่าพระองค์ใดๆ ทั้งที่ท่านไม่ได้รับความนิยมนิมนต์ในศาสนาพุทธของอินเดียตั้งแต่ช่วงแรกๆจึงทำให้ความเชื่อเกี่ยวกับ ท่านมาถึงญี่ปุ่นเอาหลังจากพระองค์อื่นๆ (คอสมอส 2544 : 55) ความเมตตาของพระโพธิสัตว์จิโซ เป็นที่นิยมในความเลื่อมใสศรัทธาของชาวญี่ปุ่น เห็นได้จากตามสุสานและตามชอกต่างๆ บนถนน มักมีรูปหินของพระโพธิสัตว์จิโซ แต่งกายด้วยเครื่องแต่งกายเด็กตั้งอยู่นับไม่ถ้วน

และมักมีกองก่อนกรวดพูนอยู่ตรงทางเท้าทุกรูป ซึ่งผู้บูชาไม่ได้ขอเพียงให้วิญญาณเด็กที่เสียชีวิตไปมีความสุขแต่ยังขอความปลอดภัยให้ชีวิตตนด้วย (คอสมอส 2544 : 55-56)

รูปลักษณะของพระโพธิสัตว์องค์นี้ ปกติมักทำเป็นรูปพระภิกษุมหายาน มีรัศมีเปล่งรอบพระเศียรซึ่งปลงพระเกศาแล้ว หัตถ์หนึ่งทรงจับไม้เท้าซึ่งใช้เปิดประตูนรก อีกหัตถ์หนึ่งทรงถือแก้วจินดามณี เพื่อประทานแสงสว่างท่ามกลางความมืด แต่ที่พบเห็นมากในประเทศญี่ปุ่น จะมีลักษณะเป็นรูปปั้นพระธรรมดา โดยมักจะทำไม้เท้าที่มีกระพวนติดอยู่ ตามตำนานกล่าวกันว่า เพื่อให้เสียงดังของกระพวนนั้นเตือน พวกสัตว์เล็ก ๆ ที่อยู่ในบริเวณที่ท่านจะเดินผ่าน ให้รู้ตัวและหนีไปก่อน เพื่อท่านจะได้ไม่ทำบาปโดยไม่ตั้งใจ กับการผลไปเหยียบสัตว์เล็ก ๆ เหล่านั้น ส่วนอีกลักษณะหนึ่งที่พบมากเช่นกันก็คือ แต่งกายด้วยเครื่องแต่งตัวเด็ก อันสืบเนื่องจากความเชื่อว่าเป็นพระที่คอยปกป้องเด็ก (chailasalle 2555)

จากการศึกษาเบื้องต้นทำให้ทราบว่าพระกษิติครรภนั้นได้รับอิทธิพลความเชื่อมาจากจีนและอินเดียซึ่งเป็นพระโพธิสัตว์องค์สำคัญในพระพุทธศาสนานิกายมหายานที่เชื่อกันว่าท่านสามารถโปรดสัตว์และเหล่าวิญญาณในนรกให้หลุดพ้นจากทุกข์ได้ แต่เมื่อแพร่สู่ญี่ปุ่นแล้วก็ได้รับการผสมผสานกันกับวัฒนธรรมเกิดการเปลี่ยนแปลงจากความเชื่อเดิมกลายเป็นพระโพธิสัตว์ที่คุ้มครองนักเดินทาง และวิญญาณเด็กที่เสียชีวิตไป จากความน่าสนใจดังกล่าว ผู้วิจัยจึงใคร่ศึกษาความเชื่อของชาวญี่ปุ่นที่มีต่อพระกษิติครรภเพื่อให้เห็นถึงความเชื่อและให้เข้าใจอย่างลึกซึ้งถึงที่มาของความเชื่อ ความศรัทธาของชาวญี่ปุ่น

2.1 วัตถุประสงค์

- 2.1.1 เพื่อศึกษาความเป็นมาและรูปแบบพิธีกรรมที่เกี่ยวกับพระโพธิสัตว์กษิติครรภในญี่ปุ่น
- 2.1.2 เพื่อศึกษาความคิดความเชื่อของชาวญี่ปุ่นที่มีต่อพระโพธิสัตว์กษิติครรภ

2.2 วิธีดำเนินการวิจัย

- 2.2.1 ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับศาสนาพุทธในญี่ปุ่นและความเชื่อที่มีต่อพระโพธิสัตว์กษิติครรภ
- 2.2.2 เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพุทธศาสนาในญี่ปุ่นและพระโพธิสัตว์กษิติครรภ ทั้งเอกสารภาษาไทยและอิเล็กทรอนิกส์

2.2.3 เปรียบเทียบผลการศึกษาในรูปแบบของบทความวิจัย

2.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

2.3.1 ทำให้ทราบถึงความเป็นมาและรูปแบบพิธีกรรมที่เกี่ยวกับพระโพธิสัตว์กษิติครรภ์

2.3.2 ทำให้ทราบถึงความคิดความเชื่อของชาวญี่ปุ่นที่มีต่อพระโพธิสัตว์กษิติครรภ์

2.4 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารที่ใช้เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนาในญี่ปุ่นและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับความคิดความเชื่อพระกษิติครรภ์โพธิสัตว์ (จิโซ โบชัตสุ)

2.4.1 เอกสารที่เกี่ยวกับความเชื่อในเรื่องพระกษิติครรภ์โพธิสัตว์ (จิโซ โบชัตสุ)

ฉัมนันทา สามณเริ (2545) แปลหนังสือเรื่อง “พระกษิติครรภ์มหาปณิธานสูตร” เป็นพระสูตรที่ว่าด้วยปณิธานและการปฏิบัติของพระกษิติครรภ์มหาโพธิสัตว์ ได้กล่าวถึงพระกษิติครรภ์โพธิสัตว์ว่าทรงมีความเมตตา และมีพระปณิธานอันไพศาล และท่านยังได้ตั้งปณิธานไว้ว่าจะไม่มีวันเข้านิพพานจนกว่านรกจะปราศจากคนบาป ทรงอยู่อยู่ในโลกนี้ปางต่างๆและในชาติภพต่างๆกัน โดยเฉพาะในนรกเพื่อโปรดสัตว์นรกให้พ้นทุกข์ พระกษิติครรภ์โพธิสัตว์จึงทรงรับผิชอบต่อสรรพชีวิตทั้งปวง พระโพธิสัตว์องค์นี้มีคำสอนมากมายที่จะช่วยให้ผู้คนได้ชำระจิตใจของตนเอง ทั้งทางกายและทางใจ ทั้งยังชี้แนะทางเข้าสู่ความเป็นพุทธะ และยังได้กล่าวถึงการปรากฏตัวของพระกษิติครรภ์ให้มนุษย์โลกได้เห็นในชีวิตของลูกที่มีความกตัญญูกตเวทิตาในหลายๆปาง ได้แก่ 1. ในสมัยที่เป็นบุตรของท่านเศรษฐี 2. ในสมัยที่เป็นธิดาของพราหมณ์ 3. ในสมัยที่พระองค์เป็นพระราชารองแคว้นเล็กๆ และ 4. ในชาติที่เกิดเป็นหญิงชื่อจิริสเนตรเป็นต้น พระสูตรเล่มนี้แสดงให้เห็นว่าผู้ปฏิบัติตั้งมั่นอยู่กับพระกษิติครรภ์โพธิสัตว์ มีความเชื่อ ความศรัทธามั่นคงเป็นปัจจัยที่จะทำให้จิตใจของผู้ปฏิบัติ ทำแต่กุศล ความดี หลีกเลียงอบายมุข

วิเชียร เพชรพรประภาส (2536) แปลหนังสือเรื่อง “พระกษิติครรภ์โพธิสัตว์ มหาปณิธานปริหะสูตร” ภาคภาษาไทยฉบับนี้ เป็นเรื่องราวขององค์พระกษิติครรภ์โพธิสัตว์ พระองค์ได้เปล่งปณิธานไว้ว่า จะขอปลดทุกข์ให้แก่สรรพสัตว์ ให้หลุดพ้นจากนรกภูมิของทุกๆจักรวาลจนกว่าขุมนรคนั้นจะว่างเปล่าพระองค์จึงจะขอบรรลุตัมมาสัมโพธิญาณ เช่นเดียวกับพระศากยมุนีพุทธเจ้า พระองค์ได้ทรงตั้งปณิธานไว้ในสองไขยกัลป์ว่า หากยังทรงมีความผูกพันกับจักรวาลโดยอยู่ พระพุทธองค์ก็จะทรงจุติขึ้นในจักรวาลนั้นๆ พระพุทธองค์ทรงตรัสอีกว่า องค์พระกษิติครรภ์โพธิสัตว์

ได้ปฏิบัติเป็นคุณแก่สัตว์โลก โดยการสั่งสอนพระธรรม อบรมบมณีสัจด์สันดานและกล่อมเกล่าจิตใจแก่สัตว์โลกให้มีศีลธรรมอย่าสร้างเวรกรรมจะได้ไม่ต้องไปรับทุกข์ในขุมนรก นรกนั้นมีมากมายหลายส่วนเช่น นรกอเวจี นรกนี้เป็นที่คุมขังและลงทัณฑ์ผู้ก่อกรรมทางกาย วาจา และใจ และยังมีนรกที่อยู่นอกขุมนรกอเวจีนี้อีกนับจำนวนไม่ถ้วน ผู้ที่ต้องการหลุดพ้นจากนรกภูมิทั้งปวง จะต้องทำการสักการะองค์พระกษิติครรภโพธิสัตว์เช่น สร้างรูปปั้นหรือรูปภาพขององค์ท่าน จัดพิมพ์พระสูตร สร้างพระปรารภ วัดวาอาราม โรงเจ ให้ธรรมทานแก่ผู้อื่น เป็นต้น เช่นเดียวกับชาวญี่ปุ่นที่นับถือศาสนาพุทธนิกายมหายาน ที่มีความเชื่อความศรัทธาในพระโพธิสัตว์จิโซ พระโพธิสัตว์ผู้พิทักษ์เด็ก

คอดสมอส (2544) เขียนหนังสือเรื่อง “ตำนานเทพญี่ปุ่น” กล่าวว่าตามตำนานเชื่อกันว่าจิโซ โบซัตสึ มีความสัมพันธ์กับชาตของโลก และโลกแห่งความตาย ท่านเป็นผู้ปกป้องวิญญาณ ความเชื่อดังกล่าวเชื่อกันว่า พระโพธิสัตว์จิโซมักปกป้องวิญญาณของเด็กทารกเพราะเหตุที่พวกนี้ยังบริสุทธิ์และเล็กเกินไปที่คนในบ้านจะห่วงหาอาทร พระจิโซ โบซัตสึเป็นพระที่ชาวญี่ปุ่นนิยมให้ความนับถือมาจนปัจจุบัน มากกว่าพระองค์ใดๆ ด้วยลักษณะความเมตตา คนที่นับถือท่านสามารถสารถาพบาปต่อพระจิโซ โบซัตสึ ในเทศกาลที่เรียกกันว่า “การสารถาพบาปแห่งจิโซ” ซึ่งสันนิษฐานว่าคล้ายกับการสารถาพบาปของศาสนาคริสต์จึงได้รับความนิยม นอกจากนี้ยังเชื่อกันอีกว่าท่านสามารถรักษาโรคดวงตาของคนได้ และการที่รูปเคารพของจิโซ โบซัตสึตั้งอยู่ตามถนนมากมายท่าเลยถูกผนวกเข้ากับเทพเดิมในท้องถิ่นซึ่งรักษาถนน และได้รับการสถาปนาให้เป็นผู้คุ้มครองคนเดินทางเนื่องจากคุณสมบัติที่เป็นผู้ปกป้องวิญญาณที่จะเดินทางจากร่างไปสู่โลกใหม่ด้วย

2.4.2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนาในญี่ปุ่น

จันงค์ ทองประเสริฐ (2515) แปลหนังสือเรื่อง “บ่อเกิดลัทธิประเพณีญี่ปุ่น” กล่าวถึงความเชื่อพื้นฐานของชาวญี่ปุ่นแต่ดั้งเดิมนั้นคือลัทธิชินโตก่อนที่พุทธศาสนาจะเข้าไป ประชาชนยังคงให้ความสำคัญกับขนบธรรมเนียมพื้นบ้าน การนับถือเทพเจ้า การจัดตั้งศาลเจ้าที่มีอยู่ตามจุดต่างๆ ซึ่งเป็นที่สิงสถิตของเทพเจ้า และเป็นที่สำคัญสำหรับสวดมนต์ อ้อนวอน ถือว่าเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ การบูชาธรรมชาติเชื่อว่า เทพแห่งพระอาทิตย์ทรงสร้างเกาะญี่ปุ่น และธรรมชาติทั้งหลาย มีการกล่าวถึงอิทธิพลของวัฒนธรรมจีนรวมถึงลัทธิขงจื้อเข้ามาในญี่ปุ่น อีกทั้งพุทธศาสนาในสมัยพุทธศตวรรษที่

11 ที่ได้แพร่ไปทั่วทั้งเกาะ ทำให้ลัทธิชินโตเกิดความลำบากในการเผยแพร่ ก่อนที่จะได้รับการฟื้นฟูในเวลาต่อมา อีกทั้งยังเป็นบ่อเกิดของประเพณีต่างๆมาจนถึงปัจจุบันนี้

บุญมี แท่นแก้ว (2548) เขียนหนังสือเรื่อง “พระพุทธศาสนาในเอเชีย:พระพุทธศาสนาในญี่ปุ่น” กล่าวถึงประวัติศาสตร์ของพุทธศาสนาของประเทศญี่ปุ่น เริ่มตั้งแต่ลัทธิชินโตที่เป็นลัทธิเดิมก่อนที่พระพุทธศาสนาจะเข้าไปในญี่ปุ่น พระพุทธศาสนาในญี่ปุ่นมีอิทธิพลมากไม่ว่าจะในด้านศิลปวิทยาการ วรรณคดี อารยธรรมและวัฒนธรรม ล้วนพัฒนามาจากพุทธศาสนาทั้งนั้น และเนื่องจากชาวญี่ปุ่นได้รับความรู้เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาและปฏิบัติตามหลักคำสอนของพุทธศาสนาอย่างจริงจัง พระพุทธศาสนาในญี่ปุ่นจึงได้แบ่งออกเป็น 6 นิกายคือ 1.นิกายซันรอน 2.นิกายฮอสโซ 3.นิกายเคงอน 4.นิกายคุชะ 5.นิกายวินัย 6.นิกายโจจิตซึ มีการกล่าวถึงคุณลักษณะที่แท้จริงของชาวญี่ปุ่นคือ 1.เป็นคนดี 2.เป็นคนอดทน 3.เป็นคนมีศรัทธามั่นคงในพระผู้เป็นเจ้าของ 4.เป็นคนมีชีวิตอยู่อย่างสงบ 5.เป็นคนเชื่อมั่นในขนบธรรมเนียมประเพณีโบราณ 6.เป็นนักชาตินิยมที่รุนแรง 7.เป็นชาติที่ยึดพุทธธรรมเป็นหลักในการดำเนินชีวิต 8.เป็นชาติที่มีมนุษยธรรมน้อย เช่นการช่วยเหลือประเทศอื่นมักหวังผลประโยชน์ตอบแทน 9. เป็นชาติที่มีความภักดีต่อสิ่งที่มีพระคุณยิ่งกว่าชีวิต 10. เป็นชาติที่เน้นในเรื่องของความกล้าหาญ 11.เป็นชาติที่รักเกียรติ รักศักดิ์ศรีของตน 12.เป็นชาติที่ยึดมั่นในศิลปะของตนเองอย่างมั่นคง โดยยึดมั่นศรัทธาในพุทธศาสนาอย่างจริงจัง แม้การสร้างพระพุทธรูปและเทพเจ้าขึ้นเพื่อเคารพบูชาจะพิถีพิถันมาก เป็นเอกลักษณ์ของตนเองทุกรูปแบบ

บรรจง โสคาดี,พระมหาสุรศักดิ์ ประจันตะเสน (2550) เขียนหนังสือเรื่อง “ประวัติพระพุทธศาสนา:พระพุทธศาสนาเถรวาท” กล่าวถึงกำเนิดและพัฒนาการของพระพุทธศาสนาเถรวาท สาเหตุที่ทำให้เกิดพระพุทธศาสนาเถรวาท ความแตกต่างระหว่างเถรวาทและมหายาน โดยกล่าวว่าพระพุทธศาสนาได้เริ่มแบ่งแยกเป็นนิกายขึ้นครั้งแรกสมัยพุทธศตวรรษที่ 1 ต่อมาถึงพุทธศตวรรษที่ 4 ปรากฏว่ามีนิกายใหญ่ๆอยู่ 18 นิกาย นิกายที่สำคัญ คือเถรวาทและมหายานเถรวาทถือคุณภาพของศาสนิกชนเป็นจุดสำคัญ ส่วนมหายานถือปริมาณเป็นจุดสำคัญ เพราะถือว่าเมื่อมีปริมาณมากแล้วคุณภาพก็จะค่อยๆ ตามมาด้วยการอบรมบ่มนิสัยได้ นอกจากนี้มหายานยังสอนเน้นว่าให้ทุกคนบำเพ็ญตนเป็นพระโพธิสัตว์เพื่อที่จะช่วยปลดปล่อยทุกข์ของสัตว์โลก สามารถมุ่งหมายพระโพธิญาณอันสูงสุดได้ ส่วนผู้ที่สำคัญต่อพระพุทธศาสนาของฝ่ายมหายานคือ พระเจ้ากนิษกะมหาราช พระองค์ทรงเป็นแบบอย่างของพระราชกษัตริย์ พระองค์ได้ทรงสร้างความ

เจริญรุ่งเรืองแก่พุทธศาสนาโดยเฉพาะการส่งสมณทูตไปประกาศศาสนาทางอินเดียทางตอนเหนือ โดยเฉพาะกลุ่มประเทศที่นับถือพระพุทธศาสนาในมหายาน อันได้แก่ จีน เกาหลี ญี่ปุ่น ธิเบต มองโกเลีย เวียดนาม เป็นต้น

2.5 ข้อมูลออนไลน์

2.5.1 ข้อมูลที่เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาในญี่ปุ่น

พระศรีคัมภีร์ญาณ (2556) เขียนบทความเรื่อง “พระพุทธศาสนาในญี่ปุ่น” (<http://www.watpaknam.org/knowledge/view.php?id=32>) กล่าวถึงหลักความเชื่อตั้งแต่ดั้งเดิมของญี่ปุ่นคือศรัทธาในบรรพบุรุษ และศรัทธาในธรรมชาติ การเข้ามาของศาสนาพุทธกล่าวถึงพระพุทธศาสนาตั้งแต่ตั้งแต่มุขมนตรีซึ่งผูกติดอยู่กับกลุ่มคนที่มีอำนาจมาโดยตลอด นิกายที่เข้าไปในญี่ปุ่นมีทั้งนิกายเชิงปรัชญา และนิกายเชิงศรัทธานิกายในเชิงปรัชญานั้น ได้กลายสภาพเป็นหลักวิชาการ นำไปศึกษาในสถาบันการศึกษาของญี่ปุ่น ส่วนนิกายเชิงศรัทธาก็เข้าไปหลอมรวมกับวัฒนธรรม ประเพณีดั้งเดิมในญี่ปุ่น และเจริญรุ่งเรืองมาถึงปัจจุบัน มีการสำรวจข้อมูลพบว่าในญี่ปุ่น มีศาสนาชินโตเป็นศาสนาหลัก แต่วัฒนธรรมวิถีชีวิตของชาวบ้านเป็นการผสมผสานระหว่างชินโตกับพระพุทธศาสนาในมหายาน ชินโตเป็นภาพสะท้อนของความเอาใจจริงเอาใจ มีความศรัทธามุ่งมั่น และมหายานสะท้อนภาพของเมตตากรุณา โอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ และยังกล่าวถึงพระพุทธศาสนาในมหายานว่าเป็นแกนหลักของสังคมวัฒนธรรมญี่ปุ่นในปัจจุบัน ซึ่งเห็นได้ชัดสามเรื่องคือ 1.ความเด็ดเดี่ยวมั่นคงในการคิดและทำเรื่องใดเรื่องหนึ่ง คิดและทำอย่างต่อเนื่องจนกว่าจะแล้วเสร็จ 2.ความมีศิลปะและความเป็นระเบียบเรียบร้อย 3.การมีศรัทธาในโลกนี้และโลกหน้า ศรัทธาในดินแดนอุดมคติซึ่งรับรู้หรือรู้เห็นไม่ได้ด้วยประสาทสัมผัส ทำให้ชีวิตมีความหวังตลอดเวลา ซึ่งข้อนี้ได้รับอิทธิพลของพระพุทธศาสนานิกายสุขาวดี

mepleforever@gmail (2556) เขียนบทความเรื่อง “วัฒนธรรมและศาสนาของญี่ปุ่น” (<http://mepleforeverz.blogspot.com/2013/01/blog-post.html>) กล่าวถึงชินโตว่าเป็นศาสนาพื้นเมืองของญี่ปุ่น เป็นศาสนาเพื่อกราบไหว้ขอความคุ้มครองจากเทพเจ้าต่อการเพาะปลูกเพื่อเผ่าพันธุ์ของตน และกล่าวถึงพระพุทธศาสนาว่าเป็นแนวคิดอย่างมีระบบอันแรกที่ถูกนำเข้ามาสู่ประเทศญี่ปุ่น ซึ่งส่งอิทธิพลอย่างมากต่อญี่ปุ่นในเวลาต่อมา ทั้งทางวัฒนธรรม อารยธรรม สถาปัตยกรรม ศิลปะ อุตสาหกรรมสารคดี แพทยศาสตร์ ไปจนถึงเทคโนโลยีทางการเกษตร กล่าวถึงพระพุทธเจ้าที่สำคัญ

ในญี่ปุ่น 1.พระ อมิตาภะพุทธเจ้า 2.พระไวโรจนะ พุทธเจ้า3. พระโกสัชชคุรุ และพระโพธิสัตว์ปางต่างๆที่นับถืออีกเช่น พระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวรพระโพธิสัตว์แห่งความเมตตา พระโพธิสัตว์มัญชุศรีพระโพธิสัตว์แห่งปัญญา พระโพธิสัตว์สมันตภัทรพระโพธิสัตว์ผู้ทรงช่วยต่ออายุให้ยืนยาว พระโพธิสัตว์มหาสถามปราบต์พระโพธิสัตว์ผู้ทรงคุ้มครองผู้คนจากความหลงผิด และพระกษิติครรภ พระโพธิสัตว์ผู้ทรงคุ้มครองผู้คนที่ทั้งในนรกและสวรรค์ กล่าวถึงนิยายต่างๆ วิถีชีวิตของนักบวชญี่ปุ่นซึ่งแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ1.กลุ่มที่รักษาพระวินัยอย่างเคร่งครัด ถือเพศพรหมจรรย์ ไม่มีภรรยา 2. กลุ่มที่ถือบวชแบบครอบครัว มีภรรยาเหมือนชาวบ้านทั่วไป กล่าวถึงลักษณะเด่นของวัฒนธรรมญี่ปุ่นคือ 1.ชาวญี่ปุ่นให้ความสำคัญในรูปธรรมมากกว่านามธรรม ให้น้ำหนักวิธีการมากกว่าหลักการ 2.วัฒนธรรมญี่ปุ่นเป็นวัฒนธรรมหลากหลาย ญี่ปุ่นนับถือศาสนาไปหมดทั้งพระเจ้าพระพุทธรเจ้า และ3.ญี่ปุ่นสามารถเปลี่ยนวัฒนธรรมอื่นทำให้เป็นของตนได้

3. ผลการวิจัย

3.1 ประวัติความเป็นมา รูปแบบและพิธีกรรมของพระกษิติ ครรภโพธิสัตว์

3.1.1 ประวัติความเป็นมาของพระกษิติครรภ

ประเทศญี่ปุ่นได้ชื่อว่าเป็นดินแดนแห่ง 3 ศาสนา คือ ศาสนาขงจื้อ พุทธศาสนา และศาสนาชินโต โดยญี่ปุ่นรับเอาศาสนาขงจื้อมาจากจีน และรับเอาพุทธศาสนาแบบจีนผ่านประเทศเกาหลี ส่วนศาสนาชินโตนั้นเป็นศาสนาพื้นเมืองดั้งเดิมของชนชาติญี่ปุ่น เป็นศาสนาที่เกิดมาควบคู่กับประวัติศาสตร์ของชนชาติญี่ปุ่นตั้งแต่โบราณมาจนถึงปัจจุบัน มีอิทธิพลครอบคลุมวิถีชีวิตของชาวญี่ปุ่นโดยแทรกซึมเข้าไปในความคิด ความเชื่อ พฤติกรรม อารยธรรม วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี เป็นศาสนาที่หล่อหลอมทำให้ชาวญี่ปุ่นมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวแตกต่างจากชนชาติอื่นอย่างชัดเจน แม้จะมีศาสนาอื่นๆหลั่งไหลเข้ามาในประเทศญี่ปุ่นก็จะถูกอิทธิพลของศาสนาชินโตเข้าครอบงำและผสมผสาน เนื่องจากชาวญี่ปุ่นไม่อาจละทิ้งความเชื่อดั้งเดิมของศาสนาชินโตได้อย่างสิ้นเชิง อาจกล่าวได้ว่า ศาสนาชินโตมีอิทธิพลครอบคลุมวิถีชีวิตของชาวญี่ปุ่นโดยแทรกซึมเข้าไปในความคิด ความเชื่อ พฤติกรรม อารยธรรม วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี เป็นศาสนาที่หล่อหลอมทำให้ชาวญี่ปุ่นมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวแตกต่างจากชนชาติอื่นอย่างชัดเจน แม้จะมีศาสนาอื่นๆหลั่งไหลเข้ามาในประเทศญี่ปุ่นก็จะถูกอิทธิพลของศาสนาชินโตเข้าครอบงำและผสมผสาน

เนื่องจากชาวญี่ปุ่นไม่อาจละทิ้งความเชื่อดั้งเดิมของศาสนาชินโตได้อย่างสิ้นเชิง (เพ็ญศรี กาญจนมัย 2530 : 144-145)

ต่อมาพุทธศาสนาเริ่มเข้ามาในญี่ปุ่นกลางศตวรรษที่ 6 ญี่ปุ่นพุทธนั้นแตกต่างจากพุทธในอินเดีย หรือจีนมาก เพราะเมื่อมาถึงญี่ปุ่นแล้ว ก็ได้ถูกดัดแปลงทั้งตั้งใจและแบบไม่ได้ตั้งใจ ในระยะแรกนั้นญี่ปุ่นยังไม่เข้าใจในหลักธรรมพุทธศาสนาเพราะไม่มีพื้นฐานมาก่อน ทั้งผู้สนับสนุนและผู้คัดค้านก็ถือว่าพระพุทธเจ้าเป็นคามิ หรือเทพเจ้าองค์หนึ่งของญี่ปุ่น แต่เป็นคามิต่างชาติที่มาจากต่างแดนและรับพระพุทธศาสนามาใช้เป็นเครื่องมือในการบรรลุความสุขทางโลก เช่น การสวดอ้อนวอนขอพรให้ตนพ้นจากโรคภัยไข้เจ็บ และประสบความสำเร็จในชีวิต แต่การเข้ามาของพุทธศาสนาก็ไม่ได้ทำให้ญี่ปุ่นละเลยศาสนาชินโตดั้งเดิมไป กลับทำให้ทั้งสองผสมผสานแนวคิดซึ่งกันและกัน เช่นจะเห็นได้จากความเชื่อที่ว่าเหล่าคามิชินโตนั้น ล้วนเป็นการกลับชาติมาเกิดของบรรดาพระพุทธเจ้าและพระโพธิสัตว์ (เพ็ญศรี กาญจนมัย 2530 : 18-19)

พระพุทธศาสนาแผ่จากอินเดียเข้าจีนประมาณ พ.ศ.๖๐๐ แผลงจากจีนเข้าสู่เกาหลี ประมาณ พ.ศ.๕๐๐ และแผ่จากเกาหลีเข้าสู่ญี่ปุ่น พ.ศ.๑๐๐๐ โดยพระพุทธศาสนาดั้งเดิมเริ่มตั้งแต่มุคคารา ในช่วงประมาณ พ.ศ.๑๒๐๐ ซึ่งพระพุทธศาสนาก่อนที่จะเข้าไปสู่ญี่ปุ่น ต้องผ่านเกาหลี โดยพระญี่ปุ่นไปศึกษาพระพุทธศาสนาในจีนแล้วกลับมาเผยแผ่พระพุทธศาสนาในบ้านเมืองของตน แต่เดินทางจากเมืองจีนไปญี่ปุ่น ต้องผ่านเกาหลีก่อน สันนิษฐานว่า พระภิกษุที่เผยแผ่พระพุทธศาสนาในเกาหลีเป็นพระญี่ปุ่น เพราะมีชื่อเหมือนชาวญี่ปุ่น เช่น พระเอโดะ ปัจจัยที่สนับสนุนให้พระพุทธศาสนาแผ่จากเกาหลีไปญี่ปุ่น คือกษัตริย์ของเกาหลี ที่ชื่อ เซียงเมียง กษัตริย์ของเกาหลี เมื่อทรงรับนับถือพุทธศาสนา ทรงสนับสนุนพุทธศาสนาให้เจริญในเกาหลี ยุคหนึ่งตกเป็นเมืองขึ้นของญี่ปุ่น ถึงคราวส่งเครื่องบรรณาการไปถวายกษัตริย์ญี่ปุ่น ก็นิยมที่จะส่งพระพุทธรูปและคัมภีร์ไปถวายจักรพรรดิญี่ปุ่น ส่งผลให้ชาวญี่ปุ่นนับถือพระพุทธศาสนาควบคู่ไปกับศาสนาชินโต ซึ่งเป็นศาสนาหลักมาแต่โบราณมาจนปัจจุบัน (watpaknam.org 2556)

ศรัทธาของชาวญี่ปุ่น เป็นการหล่อหลอมขึ้นมาจาก ๖ ส่วนคือ (๑.)ศรัทธาในบรรพบุรุษ และหมู่เทพท้องถิ่น (๒.)ศรัทธาในเต๋า (๓.)ศรัทธาในขงจื้อ (๔.)ศรัทธาในพระพุทธศาสนามหายาน (๕.)ศรัทธาในคริสต์ศาสนา และ(๖.)ศรัทธาในชินโต ปัจจุบัน (watpaknam.org 2556)

พระพุทธศาสนาแบ่งออกเป็นหลายนิกาย ชาวญี่ปุ่นนับถือพระพุทธศาสนานิกายมหายาน ซึ่งมีการนับถือพระโพธิสัตว์เป็นที่เคารพ การกราบไหว้พระโพธิสัตว์มีจุดเริ่มต้นที่อินเดีย ในยุคที่ศาสนาฮินดู แข่งขันกับศาสนาพุทธเพื่อชิงศาสนิกชน เป้าหมายสูงสุดของมหายานคือนิพพาน มหายานได้เพิ่มอุดมการณ์อีกอย่างหนึ่งเข้ามาคือ อุดมการณ์พระโพธิสัตว์ คือ เมื่อฮินดูมีเทพให้มนุษย์สวดอ่อนวอนบูชา เพื่อบันดาลสิ่งต่างๆ ให้ตามที่มนุษย์ปรารถนา ศาสนาพุทธจึงเห็นว่าผู้ที่บำเพ็ญบารมีเพื่อหวังตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าเพื่อนำแสงสว่างมาสู่โลก หรือช่วยโลกคือพระโพธิสัตว์ แต่ทั้งปัจเจกพุทธ และพระพุทธเจ้าได้ปรินิพพานไปแล้ว คงไม่สามารถมาทำหน้าที่นี้ได้ จึงนำเอาพระพุทธเจ้าในอนาคตมาทำหน้าที่นี้แทน จึงเกิดพระโพธิสัตว์ขึ้นหลายองค์ เช่น พระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวร พระโพธิสัตว์แห่งความเมตตา พระโพธิสัตว์มัญชุศรี พระโพธิสัตว์แห่งปัญญา พระโพธิสัตว์สมันตภัทร พระโพธิสัตว์ผู้ทรงช่วยต่ออายุให้ยืนยาว พระโพธิสัตว์มหาสถามปราบต์ พระโพธิสัตว์ผู้ทรงคุ้มครองผู้คนจากความหลงผิด และพระกษิติครรภพระโพธิสัตว์ผู้ทรงคุ้มครองผู้คนทั้งในนรกและสวรรค์ (ณัฐดา 2557)

พระพุทธศาสนามหายานแบ่งพระโพธิสัตว์ไว้ ๒ ประเภท คือ ๑.พระมานุषิโพธิสัตว์ คือ ผู้ที่จะมาปรากฏพระองค์เป็นมนุษย์ในมนุษย์ภูมิ เสวยพระชาติมาตามลำดับ จนกว่าจะบำเพ็ญบารมีจนได้บรรลुพระโพธิญาณ แล้วตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าในอนาคตกาล ใช้เวลาอย่างน้อยสี่อสงไขยแสนกัลป์ ๒.พระฉานโพธิสัตว์ คือ พระโพธิสัตว์ ที่อุบัติขึ้นจากอำนาจของพระฉานพุทธเจ้า พระองค์ใดพระองค์หนึ่ง พระฉานพุทธเจ้า คือพระพุทธเจ้าที่เสวยสวรรค์ในพุทธเกษตร เป็นพระพุทธเจ้าทรงฉาน ซึ่งจะไม่ได้เสด็จมาตรัสรู้ในโลกมนุษย์ อาจกล่าวได้ว่าพระฉานพุทธเจ้าเป็นพระธรรมมิตรของพระฉานโพธิสัตว์ก็คงไม่ผิด ผู้ที่นับถือพระพุทธศาสนามหายานจะนับถือพระฉานพระโพธิสัตว์มาก โดยเฉพาะพุทธศาสนิกชนชาวจีน ญี่ปุ่น เนปาล ทิเบต และญี่ปุ่น (baby@home 2556)

พระกษิติครรภโพธิสัตว์เป็นพระโพธิสัตว์เป็นประเภทพระฉานโพธิสัตว์ ซึ่งเป็นที่นับถือในศาสนาพุทธนิกายมหายานในภูมิภาคเอเชียตะวันออก มักมีรูปลักษณะเป็นพระภิกษุมหายาน และมีตำนานสืบต่อกันมาว่าพระกษิติครรภโพธิสัตว์ได้รับมอบหมายจากพระศากยมุนีพุทธเจ้าให้เป็นผู้แสดงธรรมโปรดสัตว์ในกามภูมิ 6 ในช่วงที่พระองค์ปรินิพพานไปแล้วและพระศรีอริยเมตไตรยยัง

ไม่ได้ลงมาตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า พระกษัตริย์ผู้มีปณิธานสำคัญในการช่วยสัตว์โลกให้พ้นจากนรกทั้งหมด หากนรกยังไม่ว่างจากสัตว์นรกก็จะยังไม่ขอตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า ด้วยเหตุดังกล่าวพระองค์จึงถือว่าเป็นพระโพธิสัตว์แห่งสัตว์นรกทั้งปวง โดยในวัฒนธรรมญี่ปุ่นนั้นเชื่อกันว่าท่านเป็นผู้คุ้มครองเด็กทั้งหลาย และเทพอุปถัมภ์ของเด็กที่เสียชีวิตและ ทารกที่ตายจากการแท้งในญี่ปุ่น คุ้มครองหญิงมีครรภ์ นักเดินทาง รักษาดวงตา และโปรดดวงวิญญาณในนรก (tewaracha.com 2557)

3.1.2 ตำนานของพระโพธิสัตว์กษัตริย์

พระโพธิสัตว์กษัตริย์พระกษัตริย์โพธิสัตว์ นามของพระองค์มาจากภาษาสันสกฤต แปลได้ว่า "ครรภ์แห่งแผ่นดิน" หรือ "ขุมทรัพย์แห่งแผ่นดิน" หรือเป็นนัยยะว่าพระองค์ทรงสถิต อยู่ใต้พื้นพิภพ เพราะพระองค์มีมหาปณิธานว่า " ตราบใดที่ยังมีสัตว์หลงเหลือในนรกภูมิแม้เพียงหนึ่งพระองค์จะมีทรงเข้าสู่พุทธภูมิ " ซึ่งเป็นที่ทราบกันอยู่แล้วว่าสัตว์ในนรกนั้นมีจำนวนมากมายกกว่า ประชากรบนสวรรค์และโลกมนุษย์มาก เนื่องจากคนทำชั่วมีมากกว่าคนทำดี ด้วยพระองค์ทรงประกาศมหาปณิธานที่ยิ่งใหญ่และยากยิ่งที่จะสำเร็จได้ สาธุชน จึงสวดดีพระองค์ว่า "พระมหาปณิธานโพธิสัตว์" และพระวณะหนึ่งของพระองค์ที่เป็นที่ซาบซึ้งประทับใจสรรพสัตว์ทั้งปวงว่า "หากเรามีเข้าสู่พุทธภูมิแล้ว ผู้ใดเล่าจะเป็นผู้เข้านรกภูมิ" (วิเชียร เพชรพรประภาส : 2536) ในอินเดียและทิเบต พระองค์ไม่ได้รับการบูชาอย่างแพร่หลายนักเอเชียกลางและจีนก็เชื่อว่าท่านเป็นผู้ปกป้อง วิญญาณ ความเชื่อดังกล่าว แพร่เข้ามาในญี่ปุ่น ซึ่งถือว่าเป็นพระโพธิสัตว์ที่สำคัญมากพระองค์หนึ่ง และเป็นใหญ่ที่สุดในนรก พระจิโซ โบซัสสุ คือพระกษัตริย์ ในภาคญี่ปุ่น ซึ่งในภาษาญี่ปุ่นเรียกพระองค์ว่า จิโซ โบซัสสุ ซึ่งแปลได้ว่า ครรภ์แห่งแผ่นดินและขุมทรัพย์แห่งแผ่นดินเช่นเดียวกัน ji 地 หมายถึง พื้นดินและ ZO 蔵 แปลว่า ครรภ์ นอกจากนี้ zo ยังสามารถแปลความหมายได้ว่า “ที่เก็บสมบัติ” ท่านทรงเป็นพระโพธิสัตว์ผู้พิทักษ์เด็กและเชื่อกันว่าท่านช่วยเหลือผู้หญิงท้องและ ผู้เดินทางด้วย นับว่าเป็นพระโพธิสัตว์ที่ชาวญี่ปุ่นให้ความนิยมนับถือมาจนถึงปัจจุบันมากกว่าพระองค์ใด ๆ ด้วยลักษณะความเมตตา ทั้งที่ท่านไม่ได้รับความนิยมในศาสนาพุทธของอินเดียตั้งแต่ช่วงแรก ๆ ทำให้ความเชื่อเกี่ยวกับท่านมาถึงญี่ปุ่นเอาหลังจากพระองค์อื่นๆ แต่ถึงอย่างไรพิธีในการนับถือพระกษัตริย์โพธิสัตว์ก็มีอยู่กว้างขวางในญี่ปุ่น (zendust 2557)

3.1.3 รูปแบบ

พระกษิติครรภ์โพธิสัตว์นอกจากพระนามของท่านจะมีความหมายว่า กรรมของแผ่นดินแล้ว ยังมีอีกความหมายหนึ่งว่าพระโพธิสัตว์ผู้มีรูปหนุ่มเช่นพระพุทธเจ้าประจำพิภพ ด้วยเหตุนี้รูปเคารพของพระโพธิสัตว์พระองค์นี้ จึงมีรูปหนุ่มเช่นพระพุทธเจ้าเสมอรูปลักษณะของพระโพธิสัตว์องค์นี้ ปกติมักทำเป็นรูปพระภิกษุมหายาน มีรัศมีเปล่งรอบพระเศียรซึ่งปลงพระเกศาแล้ว พระหัตถ์หนึ่งทรงจับไม้เท้าซึ่งใช้เปิดประตูนรก อีกหัตถ์หนึ่งทรงถือแก้วจินดามณี (แก้วสารพัดนึก) เพื่อประทานแสงสว่างท่ามกลางความมืดซึ่งรูปเคารพขององค์พระกษิติครรภ์โพธิสัตว์จะมีอยู่ด้วยกันสองแบบ

แบบแรก เป็นลักษณะของภิกษุหนุ่มที่เพิ่งออกบวช มีศีรษะที่ล้านเลี่ยน ทำให้แลดูมีใบหน้าที่ยิ้มแย้ม อันเปรียบเสมือนดั่งการตัดเรื่องทางโลกโดยสิ้นแล้ว พระหัตถ์ขวามักถือไว้ด้วยไม้เท้าพระธรรม เป็นความหมายว่าได้เข้าสู่ร่มกาสาวพัสตร์เป็นสรณะ

แบบที่สอง เป็นแบบพระโพธิสัตว์ปางประทับนั่ง สวมหมวกภิกษุ จีนเรียกว่า “มาลาห่าพุทธะ” เป็นรูปกลีบบัวติดกันหรือห่าแฉก ติดกันรวมห่ากลีบ มีผ้าทำเป็นรูปคล้ายผ้าพันคอเลอร์สากลเป็นสองชายห้อยลงมาข้างหู พระหัตถ์ซ้ายถือไม้เท้าพระธรรมบ้างก็เรียกว่า ขัคขระ หรือ ขัฑคะ หมายถึงพระขรรค์ไม่เรียว ทำเป็นรูปนั่งบนฐานบัว (tewaracha 2557)

รูปแบบที่ 1

ที่มา : <http://www.jiewfudao.com/เทพเจ้าสัญลักษณ์มงคล/พระกษิติครรภ.html>

รูปแบบที่ 2

ที่มา : <http://www.jiewfudao.com/เทพเจ้าสัญลักษณ์มงคล/พระกษิติครรภ.html>

เนื่องจากท่านมักเกี่ยวข้องกับโลกบาดาลมากกว่าอย่าง จึงสามารถปรากฏเป็น
หกปางซึ่งแต่ละปางเกี่ยวข้องกับเคราะห์กรรมทั้งหกคือ โปรดภูมิทั้ง 6 ดังนี้

1. 檀陀地藏 ปางโปรดสัตว์นรก

六地藏
色々な説があり一定しません。一例として見て下さい。
お地藏様は六道ろくどうから人々を救う役割を持ちます。
そこで六つの世界に対し、それぞれ担当のお地藏様が
設定されました。これは日本独特のものです。
持ち物やお姿が具体的に書かれたのは、平安時代後期
あたりからと言われています。

金剛願地藏 こんごうがんじょう

左手に炎魔幢を持ち、右手は成弁印を結びます。
地獄から救います。

อยู่ในอิริยาบถปางสมาธิ พระหัตถ์ซ้ายถือไม้เท้าพระธรรมนั่งอยู่บนดอกบัวมีรัศมี
ส่องแสงรอบเศียร

ที่มา : <http://74.55.90.235/CCforum/DCForumID3/52351.html>

2. 宝珠地藏 ปางโปรดเปรต

六地藏
色々な説があり一定しません。一例として見て下さい。
お地藏様は六道ろくどうから人々を救う役割を持ちます。
そこで六つの世界に対し、それぞれ担当のお地藏様が
設定されました。これは日本独特のものです。
持ち物やお姿が具体的に書かれたのは、平安時代後期
あたりからと言われています。

金剛宝地藏 こんごうほうじぞう

左手に宝珠を持ち、右手は甘露印を結びます。
餓鬼道から救うお地藏様です。

อยู่ในอิริยาบถยืนบนดอกบัว ยกพระหัตถ์ขวาเสมอพระอุระยื่นไปข้างหน้ามีรัศมี
ส่อง
รอบเศียร

ที่มา : <http://74.55.90.235/CCforum/DCForumID3/52351.html>

3. 宝印地藏 ปางโปรดสัตว์เดรัจฉาน

六地藏
色々な説があり一定しません。一例として見て下さい。
お地藏様は六道ろくどうから人々を救う役割を持ちます。
そこで六つの世界に対し、それぞれ担当のお地藏様が
設定されました。これは日本独特のものです。
持ち物やお姿が具体的に書かれたのは、平安時代後期
あたりからと言われています。

金剛宝地藏 こんごうほうじぞう

左手に杖を持ち、右手は引線印を結びます。
畜生道から救います。

อยู่ในอิริยาบถยืนบนดอกบัว พระหัตถ์ซ้ายถือไม้พระธรรม

ที่มา : <http://74.55.90.235/CCforum/DCForumID3/52351.html>

4. 持地地蔵 ปางโปรดอสูรกาย

持地地蔵

金剛持地蔵 こんごうとうじそう

左手に金剛棒を持ち、右手は施無畏印を結びます。修羅の世界から救います。

施無畏印 せむいゐん

お釈迦様によく見かける印です。左図のようにいずれも指をまっすぐ揃えごく自然な形です。

อยู่ในอิริยาบถนั่งบนดอกบัว ยกพระหัตถ์ขวาเสมอพระอุระขึ้นไปข้างหน้า พระหัตถ์ซ้ายถือไม้เท้าพระธรรม มีรัศมีรอบเศียร

ที่มา : <http://74.55.90.235/CCforum/DCForumID3/52351.html>

5. 除蓋障地蔵 ปางโปรดมนุษย์

預天寶地蔵 よてんがじそう

左手に如意珠をもち、右手は説法印を結びます。諸天人に怖れを寄せます。

六地蔵

色々な説があり一定しません。一例として見て下さい。お地蔵様は六道ろくどうから人々を救う役割を持ちます。そこで六つの世界に対し、それぞれ担当のお地蔵様が認定されました。これは日本地持のもの。持ち物やお姿が具体的に書かれたのは、平安時代後期あたりからとされています。

予天寶地蔵

อยู่ในอิริยาบถนั่งบนดอกบัว ยกพระหัตถ์ขวาเสมอพระอุระขึ้นไปข้างหน้า มือซ้ายถือแก้วจินดามณีมีรัศมีรอบเศียร

ที่มา : <http://74.55.90.235/CCforum/DCForumID3/52351.html>

6. 日光地藏 ปางโปรดเทพบนสวรรค์

放光王地藏 ほうこうおうじぞう

左手に錫杖を持ち、右手に与願印を結びます。
雨をふらして五穀を栄かせます。

- 錫杖 (しゃくじょう) 通常 6 個の金輪の輪が付いています。
6 は六波羅蜜を表します。十二因縁を表す 12 個の輪を持つものもあります。リズムを取るほか合図としても使われます。
- 本当の幸福を得るための六つの条件 六波羅蜜
布施、持戒、忍辱、精進、禪定、智慧
- 知識や教えなどの法施
- 明るく優しい顔で接する眼施・顔施
- 温かい言葉をかける言施
- 恐怖心を取り除き穏やかな心を与える無畏施
- 何かをお手伝いする身施
- 善い行いをほめる心施
- 場所を提供する座施・舎施、などがあります。

อยู่ในอิริยาบถยืนบนดอกบัว มือซ้ายถือไม้เท้าพระธรรมมีรัศมีรอบเศียร

ที่มา : <http://74.55.90.235/CCforum/DCForumID3/52351.html>

3.1.4 พิธีกรรม

พิธีกรรมในวัฒนธรรมญี่ปุ่นนั้นมีพื้นฐานมาจากศาสนาชินโต พิธีกรรมที่สำคัญในศาสนาชินโตส่วนใหญ่เป็นพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับการบูชา ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ดังต่อไปนี้ 1) พิธีบูชาในศาสนา พิธีบูชาในศาสนาชินโตคือ การไหว้เทพเจ้าพิธีการนี้ไม่มีเครื่องสังเวทที่สิ้นเปลืองมากเหมือนในศาสนาอื่น เมื่อชาวญี่ปุ่นจะออกไปไหว้เทพเจ้าจะเตรียมการแต่งตัวให้สะอาดแล้วเข้าไปโค้งคำนับตรงหน้าศาลเจ้าซึ่งมีมากมายหลายแห่งโดยศาลเจ้าแต่ละแห่งจะมีประติมากรรมที่เรียกว่า โทริ เป็นเครื่องหมาย 2) พิธีบูชาธรรมชาติชาวญี่ปุ่นถือว่าธรรมชาติต่างๆบนเกาะญี่ปุ่น เป็นผลงานการสร้างสรรค์ของเทพเจ้า จึงมีฐานะควรแก่การเคารพบูชาไม่ว่าจะเป็นมหาสมุทร แม่น้ำลำธาร แผ่นดิน ต้นไม้ ไบฮูซ่า สัตว์ป่าสิ่งที่มีอยู่ในธรรมชาติล้วนมีวิญญาณสิงสถิตอยู่ จึงเป็นสิ่งที่ควรเคารพบูชาทั้งสิ้น 3) พิธีบูชาบุคคลสำคัญการบูชาที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งของศาสนาชินโต ก็คือ การบูชาบุคคลที่เป็นที่เคารพสักการะเช่น วีรชน บรรพบุรุษ จักรพรรดิ เป็นต้น เมื่ออิทธิกจากศาสนาพุทธเข้ามาญี่ปุ่นก็ยังคงพิธีกรรมเหล่านี้ไว้ โดยปรับเปลี่ยนให้เข้ากับวิถีชีวิตของตน พิธีกรรมของพระโพธิสัตว์กษัตริศราก็เช่นกัน ในญี่ปุ่นจะให้ความสำคัญและนับถือท่านเรื่องความเชื่อกับเด็กเป็น

หลักเพราะชาวญี่ปุ่นเชื่อว่า ท่านจะคอยปกป้องเด็กๆ ที่มีชีวิตอยู่ให้ปลอดภัยและวิญญาณพวกเด็กๆ ที่เสียชีวิตโดยพ่อแม่ลืมทำบุญไปให้ เพราะมัวแต่เศร้าโศก วิญญาณเด็กเลยไม่มีที่สิงสถิต พระจิโซ เป็นผู้สร้างศาลเพื่อให้วิญญาณเด็กมีที่อยู่ สิ่งนี้นั่นเองที่ชาวญี่ปุ่นเห็นความเมตตาของท่านจึงเกิดเป็น เทศกาลประจำปีที่สืบทอดกันมาจนถึงปัจจุบัน (atutoradmin 2557)

3.1.4.1 เทศกาลประจำปีและพิธีกรรม

ทุกวันที่ 23-24 สิงหาคม จะเป็นเทศกาลประจำปีของพระกษัตริย์โพธิสัตว์ เรียกว่า เทศกาลสารภาพบาปแห่งจิโซ ซึ่งชาวญี่ปุ่นเชื่อว่าหากเราได้สารภาพ หรือ เล่าถึงเหตุการณ์ที่เราเห็นว่าเป็นบาปให้พระองค์รับฟังแล้วบาปของเราก็จะหายไปหรือผ่อนเบาลง คิดนี้เชื่อว่าน่าจะเนื่องจากพระองค์ทรงเป็นใหญ่ในยมโลกด้วย ซึ่งเป็นที่เกรงพระทัยของพระญายมราช ซึ่งพระกษัตริย์โพธิสัตว์จะสถิตยังนรกภูมิเพื่อโปรดสัตว์นรก ดังนั้นการสารภาพบาปต่อพระองค์จึงเป็นการให้พระองค์ทรงรับทราบถึงบาปที่อาจทำให้ผู้นั้นตกนรกภูมิ พระองค์จะได้ทรงช่วยเหลือให้ตนหลุดพ้นจากนรกภูมิ ตามคติที่ว่าหากดวงวิญญาณบาปดวงใดพบพระองค์แล้วเท่ากับว่าเป็นความโชคดีมหาศาล เพราะพระองค์จะช่วยเหลือวิญญาณนั้นหลุดพ้นจากนรกภูมิ ซึ่งเป็นพระมหาปณิธานของพระองค์ หรือเป็นพิธีกรรมที่สร้างขึ้นมาก็เพื่อทำให้เกิดความสบายใจ จะได้ให้เราไม่กลับไปทำผิดอีก ซึ่งพิธีนี้ผู้คนจะมารวมตัวกันแล้วสวดมนต์ต่อหน้าพระองค์ด้วย(zendust 2557)

นอกจากนี้ในวันนี้คนญี่ปุ่นจะมาขอพรเพื่ออธิษฐานให้ท่านปกป้องเด็กให้ปลอดภัย ซึ่งวันนี้จะเป็นวันที่เด็กๆมารวมตัวกัน และหมุนลูกประคำยาวที่ทำมาจากลูกบิด ในบางท้องถิ่นเชื่อว่า ถ้านำลูกบิดมาแตะกับหน้าผากของเด็กจะนำพาความโชคดีมาให้ ในบางที่ได้อนุญาตให้เด็กสามารถระบายสีรูปปั้นพระกษัตริย์โพธิสัตว์ได้ หรือบางที่มีการล้างทำความสะอาดรูปปั้น และตกแต่งด้วยผ้ากันเปื้อนสีแดงพร้อมคำจารึกทักทายพระกษัตริย์โพธิสัตว์ด้วย (Hail to Jizo Bosatsu) และ เทศกาลนี้ที่เด็กๆจะกินอาหารสีแดงซึ่งเป็นธรรมเนียม มีการถวายอาหารเพื่อเป็นการขอบคุณที่ท่านช่วยคุ้มครองปกป้องเด็กๆในเทศกาลนี้ทุกคนในชุมชนจะมารวมตัวกันเพื่อจัดงาน ผู้คนจะสวมชุดยูคาตะ และเด็กๆจะได้รับโคมไฟสีแดงที่มีชื่อของพวกเขาและขนม และภายในงานจะมีการเต้น Bon Odori คือการเต้นเป็นกลุ่ม โดยทำเต้นจะเหมือนกันและเต้นเป็นวงกลมรอบๆ (zendust 2557)

รูปที่1 เด็กๆหมุนลูกปัดอธิษฐานขอพรต่อพระกษัตริย์โพธิสัตว์
ที่มา : <http://www.greentour-kyoto.net/kyoto/jizo-bon-festival/>

รูปที่2 ผู้คนในหมู่บ้านร่วมกันสวดมนต์ต่อหน้าท่านเพื่อความเป็นสิริมงคล และเพื่อให้
ท่านคุ้มครองเด็กๆในหมู่บ้าน

ที่มา : <http://www.city.hiratsuka.kanagawa.jp.e.di.hp.transer.com>

รูปที่ 3 การทำความสะอาดรูปปั้นและตกแต่งด้วยหมวกและผ้ากันเปื้อนสีแดง พร้อมคำจารึก

ที่มา : [http:// japanesemythology.wordpress.com](http://japanesemythology.wordpress.com)

รูปที่ 4 การเต้น Bon Odori ในเทศกาลประจำปี

ที่มา : <http://www.culturalnews.com/?p=4403>

3.2 ความคิดความเชื่อของชาวญี่ปุ่นที่มีต่อพระกษัตริย์

การนับถือพระโพธิสัตว์กษัตริย์ในญี่ปุ่นนั้นมีมาแต่สมัยโบราณกาล ซึ่งความศรัทธาของชาวญี่ปุ่นนั้น มาจากหลายปัจจัยทั้งศาสนาดั้งเดิมและอิทธิพลจากศาสนาพุทธที่เข้ามาผสมกับวิถี

ชีวิตความเป็นอยู่ จึงก่อให้เกิดการบูชาสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์เพื่อเป็นทั้งที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ และคุ้มครองให้ชาวญี่ปุ่นรู้สึกปลอดภัยอีกด้วยในวัฒนธรรมญี่ปุ่นนั้นเชื่อกันว่าท่านเป็นผู้คุ้มครองเด็กทั้งหลาย และเทพอุปถัมภ์ของเด็กที่เสียชีวิต และทารกที่ตายจากการแพ้ในญี่ปุ่น คุ้มครองหญิงมีครรภ์ นักเดินทาง และโปรดดวงวิญญาณในนรก ซึ่งแม้การนับถือพระโพธิสัตว์กษิตครรรค์จะได้รับอิทธิพลมาจาก อินเดีย จีน เกาหลี ทิเบตแต่ก็มีเพียงบางความเชื่อที่มีการนับถือเพียงแต่ในญี่ปุ่นเท่านั้น

3.2.1 ความเชื่อจากศาสนาพุทธมหายานของคนญี่ปุ่นเกี่ยวกับพระโพธิสัตว์

พุทธศาสนาที่เข้ามาสู่ประเทศญี่ปุ่นนั้นเป็นพุทธศาสนา มหายาน แม้ว่าจุดเริ่มต้นของพุทธศาสนาในประเทศญี่ปุ่นจะมาจากเกาหลีก็ตาม เพราะญี่ปุ่นมีกระแสหลักของการสืบทอดวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่องมาจากจีนดังนั้น พุทธศาสนาที่ส่งผ่านเกาหลีไปยังญี่ปุ่นจึงเป็นพุทธศาสนาของจีนซึ่งเป็นนิกายมหายานที่ผ่านการหล่อหลอมจากอารยธรรมจีน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผ่านการกลั่นกรองจากปรัชญาขงจื้อและปรัชญาเต๋าแล้วนิกายต่างๆ ของพุทธศาสนาในญี่ปุ่นส่วนใหญ่ได้รับการสืบทอดมาจากจีน 2 วิธีด้วยกัน คือ (1) พระภิกษุและคณาจารย์จากประเทศจีนเดินทางไปเผยแผ่ในญี่ปุ่นและ (2) พระภิกษุชาวญี่ปุ่นเองก็ได้เดินทางไปศึกษาคำสอนและการปฏิบัติรวมทั้งได้นำเอาพระสูตรและอรรถกถาที่สำคัญจากจีนกลับไปเผยแผ่ยังประเทศญี่ปุ่น ชาวญี่ปุ่นจึงได้พัฒนาคำสอนต่างๆ เหล่านี้ให้เข้ากับวัฒนธรรมและความรู้สึกนึกคิดแบบญี่ปุ่น

แนวคิดเกี่ยวกับพระโพธิสัตว์ได้เข้ามาพร้อมกับมหายาน โดยพุทธมหายานแบ่งพระโพธิสัตว์ออกเป็น 2 ประเภทคือ 1. พระฉานโพธิสัตว์ เป็นพระโพธิสัตว์ผู้บำเพ็ญบารมีบริบูรณ์ครบถ้วนแล้ว และสำเร็จเป็นพระฉานโพธิสัตว์หรือพระโพธิสัตว์ในสมาธิโดยยับยั้งไว้ยังไม่เสด็จเข้าสู่พุทธภูมิ เพื่อจะโปรดสรรพสัตว์ต่อไปอีกไม่มีที่สิ้นสุด เป็นผู้บรรลุพุทธภูมิแล้วแต่ไม่ไปเพราะมุ่งจะช่วยสัตว์ให้พ้นทุกข์ จึงไม่เสด็จเข้านิพพาน 2. พระมานุषิโพธิสัตว์ เป็นพระโพธิสัตว์ที่อยู่ในสภาพมนุษย์ทั่วไป หรือเป็นสิ่งมีชีวิตในรูปแบบอื่นๆ ยังต้องฝึกอบรมตนเอง และทำหน้าที่ช่วยเหลือผู้อื่นไปพร้อมๆ กัน เป็นผู้ที่กำลังบำเพ็ญสั่งสมบารมีอันยิ่งใหญ่เพื่อพระโพธิญาณอันประเสริฐ ผู้ที่นับถือพระพุทธศาสนา มหายานจะนับถือพระฉานโพธิสัตว์มาก โดยเฉพาะพุทธศาสนิกชนชาวจีน ญี่ปุ่น เกาหลี ทิเบต และญี่ปุ่น พระโพธิสัตว์กษิตครรรค์เป็นพระโพธิสัตว์ที่สำคัญพระองค์หนึ่งที่อยู่ในประเภทของพระฉานโพธิสัตว์ เพราะเหตุได้ตั้งสัตยาธิษฐานไว้ว่า “จะ

โปรดสรรพสัตว์ให้หลุดพ้นจากนรก ให้หมดสิ้นแล้วจึงจะขอบรรลุสู่พุทธภูมิ หากเหล่าสรรพสัตว์ ยังไม่หมดนรก ก็จะไม่ขอตรัสเป็นพระพุทธเจ้า” ด้วยสัจยาศัยฐานดังกล่าว พุทธศาสนิกมหายานจึงมีคติว่า พระโพธิสัตว์กษัตริย์เป็นผู้มีเมตตากรุณาต่อสัตว์นรก ในอบายภูมิทั้ง 4 โลกธาตุ (นรก, ดิรัจฉาน, เปต, อสูร) ทรงแผ่กุศลผลบุญแก่สัตว์นรกในทุกขุมนรก อีกพระองค์ยังเป็นทีเคารพนับถือยำเกรงของพญายมและเหล่าปีศาจอีกด้วย

พระโพธิสัตว์กษัตริย์ทรงเป็นพระโพธิสัตว์ ที่สำคัญพระองค์หนึ่งของศาสนาพุทธนิกายมหายานในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากจีนเรียกว่า จิโซ โบชัสสุ พุทธศาสนิกนิกายมหายาน เชื่อว่าหากดวงวิญญาณดวงใดก็ตามตกนรก หรือถูกนำไปตามนรกขุมต่างๆ ซึ่งอาจจะไม่มีโอกาสรอดพ้นจากการถูกรับโทษทัณฑ์จากนรกภูมิ แต่หากมีโอกาสพบเจอพระโพธิสัตว์จิโซที่ทรงเสด็จมาโปรดสัตว์นรกหรือวิญญาณบาป เท่ากับว่าเป็นความโชคดีของวิญญาณดวงนั้นอย่างแท้จริง เพราะพระองค์จะทรงเทศนาโปรดให้วิญญาณมีจิตสำนึกผิดแล้วปฏิญาณสัญญาว่าหากไปเกิดใหม่จะไม่ประพฤติบาปอีก พระโพธิสัตว์จิโซจะทรงทูลขอพระยามราชาให้ทรงปล่อยดวงวิญญาณนั้นไปสู่สุคติได้

3.2.2 ความเชื่อปกป้องวิญญาณเด็ก

ความเชื่อที่ว่าพระกษัตริย์โพธิสัตว์ มักปกป้องวิญญาณของทารกเพราะเหตุที่เด็กเหล่านี้ยังบริสุทธิ์ และเล็ดเกินไปที่คนในบ้านจะห่วงหาอาทร โดยปกติเมื่อทารกตายเมื่ออายุน้อยมาก พ่อแม่มีแต่เศร้าโศกเกินไปกว่าจะมีสติทำบุญส่งให้เด็กนั้นไปเกิดใหม่ ทำให้วิญญาณของเขาต้องเร่ร่อนอยู่ที่หาดทรายริมแม่น้ำไซโนกาอาระ (賽の河原) ในนรกภูมิ วิญญาณเด็กพวกนี้จะใช้เวลากลางวันอยู่สร้างศาลของตัวเองเพื่อให้เกิดพลังพอ จะทำให้พ่อแม่พี่น้องบนโลกคิดถึง แต่ทารกก็ไม่เคยสร้างศาลสำเร็จ ศาลของพวกเขาจะถูกปีศาจทำลายทิ้งในตอนกลางคืนทุกครั้งกล่าวกันว่าพระกษัตริย์โพธิสัตว์ตัวขึ้นเพื่อช่วยวิญญาณเด็กเหล่านี้ท่านจะคว้าตัวเด็กห่อแล้วพับไว้ใน จีวรของท่าน บอกกับเด็กเหล่านั้นว่าท่านคือพ่อและแม่ของเด็ก ทำให้วิญญาณเด็ก มีที่พึ่งไม่ต้องเร่ร่อนอีกต่อไป ความเมตตาของท่านทำให้ผู้คนเลื่อมใสศรัทธา เห็นได้จากตามสุสานและตามชอกต่าง ๆ บนถนนมักมีรูปหินของท่านแต่งตัวด้วยเครื่องแต่งตัวเด็กตั้งอยู่บนไม้ ถ้วยและมักมีกองก้อนกรวดปูนอยู่ตรงเท้าทุกรูป ผู้บูชาไม่เพียงไม่ได้ขอเพียงให้เด็กที่ตายไปมีความสุข แต่ยังขอความปลอดภัย

ให้ชีวิตคนด้วยความที่ท่าน เป็นผู้อุปถัมภ์โลกแห่งความตาย (<http://teansrilanka.wordpress.com> 2556)

3.2.3 ความเชื่อเรื่องเจ้าที่และคุ้มครองนักเดินทาง

เจ้าที่หมายถึงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่อยู่ในบริเวณพื้นที่จำกัด เช่นบริเวณในบ้าน หรือตาม ที่ดินต่างๆ ซึ่งเจ้าที่มีหลายประเภท ขึ้นอยู่กับว่าผู้นั้นจะนับถือ อะไร บูชาอะไร ซึ่งการนับถือเจ้าที่ นั้นก็เพื่อเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจให้ผู้นับถือรู้สึกอุ่นใจว่ามีสิ่งศักดิ์สิทธิ์คอยคุ้มครองอยู่ตลอดเวลา การ บูชาในแนวทางของศาสนาพุทธ จะมีพระพุทธรูปตัวแทนของเจ้าที่เพื่อเคารพบูชา ในญี่ปุ่นพระกษิติ ครรภ์โพธิสัตว์ เป็นพระที่ได้รับความนิยมที่สุดในญี่ปุ่นที่เชื่อกันว่าคอยคุ้มครอง เด็ก ผู้หญิงและคน เดินทาง ซึ่งบทบาทที่เกี่ยวกับการคุ้มครองผู้เดินทางนี้เองที่ทำให้ท่านกลายเป็น พระภูมิเจ้าที่ ที่นิยม ของญี่ปุ่น สังเกตได้ว่ารูปปั้นท่านจะถูกตั้งตามข้างถนนหนทางของญี่ปุ่นทั้งตามเมือง ตามหมู่บ้าน ในชนบทหรือตามทางเดินในป่าเขา ซึ่งประโยชน์ของท่านที่มีต่อผู้เดินทางเชื่อกันว่า สามารถบำบัดเป่า ความมืดมิดในชีวิตของเขาได้ และคุ้มครองการเดินทางให้เป็นอย่างปลอดภัย ว่ากันว่าผู้ที่ นมัสการท่านอย่างสมมาเสมอในการเดินทางจะไม่ถูกสัตว์ป่าทำร้ายหรือหลงทางด้วย ด้วยความที่คน ญี่ปุ่นเลื่อมใสศรัทธาในตัวท่านมากจึงนิยมตั้งศาลเจ้าที่ให้ท่านได้พักอาศัยและกันแดดกันฝน บาง แห่งมีการนำท่านใหญ่ๆมาตั้งเรียงรายกันหลายองค์โดยเฉพาะตามทางแยกใหญ่ ของทางเดินใน ป่าเขา นอกจากนี้ในบางครั้งยังสามารถพบเทวรูปท่านตามซอกมุมต่างๆ ในเมืองด้วย ญี่ปุ่นได้นำเอาความเชื่อนี้มาเปลี่ยนให้เข้ากับความเชื่อเดิมคือชิน โตรวมเข้ากับพุทธศาสนา ทำให้จากพระ โพธิสัตว์กลายเป็นเทพที่เชื่อว่าท่านช่วยคุ้มครองนักเดินทางได้ (<http://teansrilanka.wordpress.com> 2556)

3.2.4 ความเชื่อว่าสามารถรักษาโรคเกี่ยวกับดวงตาได้

ชาวญี่ปุ่นมีความเชื่อว่าพระองค์สามารถรักษาโรคเกี่ยวกับการมองเห็นได้ เพราะ เชื่อว่าพระองค์ทรงมีดวงแก้ววิเศษ ซึ่งเราจักพบว่าตามประติมากรรมของพระองค์ที่ทรงถือไว้เสมอ เพราะพระองค์จำต้องอาศัยรัศมีแห่งดวงแก้วจจัดความมืดในนรกภูมิ เพื่อช่วยให้พระองค์ทรง เดินทางไปโปรดวิญญูณได้อย่างสะดวก ดังนั้นจึงเชื่อว่าหากขอพรจากพระองค์แล้วจักทรง ประทานรัศมีแห่งดวงแก้วนั้นช่วยขจัดความมืดมิดในดวงตาให้หมดไปได้ ซึ่งคติความเชื่อนี้ไม่มีใน อินเดีย จีน และเกาหลี มีเพียงในญี่ปุ่นเท่านั้น (<http://teansrilanka.wordpress.com> 2556)

รูปที่ 1 ด้วยความผูกพันของพระกษิติครรภโพธิสัตว์ที่มีต่อวิญญูญเด็กจึงมีรูป
เคารพของท่านที่ออกมาในรูปแบบของเด็ก ซึ่งสามารถพบเห็นได้ทั่วไปตามข้างทางท้องถิ่นในญี่ปุ่น
ที่มา : http://paxpix.blogspot.com/2007/11/blog-post_27.html

รูปที่ 2 พระกษิติครรภโพธิสัตว์ รักษาโรคดวงตาด้วยรัศมีแห่งดวงแก้ววิเศษอัน
เป็นของวิเศษประจำพระองค์
ที่มา : http://paxpix.blogspot.com/2007/11/blog-post_27.html

พระกษิติครรภ์หินสลักที่พบได้ทั่วไปในญี่ปุ่นที่ทรงคุ้มครองนักเดินทาง

ที่มา : http://paxpix.blogspot.com/2007/11/blog-post_27.html

5. บทสรุปความเชื่อเรื่องพระโพธิสัตว์กษิติครรภ์ของคนญี่ปุ่น

คติการนับถือพระกษิติครรภ์นับเป็นคติเก่าแก่ที่เกิดขึ้นจากอินเดียตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 10 แต่ไปแพร่หลายในจีนและญี่ปุ่น ซึ่งบทบาทของพระองค์ในจีนและญี่ปุ่นก็ยังคงโดดเด่นในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับนรก โดยได้รับการยกย่องให้เป็นผู้เป็นใหญ่ในนรก ญาติของผู้เสียชีวิตมักมากราบไหว้เพื่อขอให้ญาติของตนไม่ถูกลงทัณฑ์ในนรก ชาวญี่ปุ่นนับถือพระศากยมุนีพุทธเจ้าเป็นศูนย์กลางแห่งศรัทธาและมีการนับถือพระพุทธเจ้าองค์อื่นๆ เช่น พระอมิตาพุทธเจ้า พระไวโรจนะพุทธเจ้า นอกจากนี้ชาวญี่ปุ่นยังนับถือพระโพธิสัตว์ปางต่างๆ อีกด้วย โดยเฉพาะพระกษิติครรภ์โพธิสัตว์ หรือที่ชาวญี่ปุ่นเรียกว่า จิโซ โบซัตสึ ท่านเป็นพระโพธิสัตว์ผู้ทรงคุ้มครองผู้คนทั้งในนรกและสวรรค์ พระกษิติครรภ์โพธิสัตว์ทรงมีความเมตตาและมีพระปณิธานอันไพศาล ท่านได้ทรงตั้งปณิธานไว้ว่าจะไม่มีวันเข้านิพพาน จนกว่านรกจะปราศจากคนบาป ทรงอยู่ในโลกนี้ปางต่างๆ และในชาติภพต่างๆ กัน โดยเฉพาะในนรกเพื่อโปรดสัตว์นรกให้พ้นทุกข์ พระกษิติครรภ์โพธิสัตว์จึงทรงรับผิดชอบต่อสรรพชีวิต เช่นเดียวกับที่พื้นดินรองรับชีวิตทั้งหลายทั้งปวง อย่างไรก็ตามมีบางท้องถิ่นได้ปรับเปลี่ยนคติให้แตกต่างกันไปบ้าง เช่น ในญี่ปุ่นเชื่อว่าพระกษิติครรภ์คุ้มครองวิญญาณในนรก เด็กที่เสียชีวิตจากการแท้งหรือถูกทำแท้ง สามารถประทานบุตรได้ นอกจากนี้ยังมีความเชื่อกัน

ว่าท่านสามารถรักษาโรคเกี่ยวกับดวงตาได้และช่วยคุ้มครองนักเดินทางในสมัยก่อนจนมีความเชื่อนี้มาถึงปัจจุบัน

รูปเคารพของพระองค์มีการสร้างออกมาหลายแบบ โดยรูปแบบดั้งเดิมนั้นมีต้นกำเนิดมาจากทิเบตเป็นรูปพระโพธิสัตว์แห่งองค์คล้ายกษัตริย์ ประทับนั่งบนดอกบัว ทรงถือแก้วศักดิ์สิทธิ์ด้วยพระหัตถ์ขวา ส่วนพระหัตถ์ซ้ายแสดงปางประทานพร จากนั้นจึงมีรูปร่างเปลี่ยนแปลงไปตามวัฒนธรรมของแต่ละชาติแตกต่างกันไป ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นพระภิกษุถือไม้ด้ามยาวที่มียอดเป็นห่วงกลมคล้องกัน เวลาเดินจะได้เกิดเสียงเพื่อไล่สัตว์ที่ขวางอยู่ตามทางเดินให้หลีกทางให้ รูปแบบนี้มักนำมาใช้เพื่อแสดงตอนเสด็จลงไปโปรดสัตว์ในนรก ซึ่งในส่วนของวัฒนธรรมญี่ปุ่นส่วนใหญ่จะนับถือเน้นไปทางคุ้มครองเด็กๆ จึงมักทำเป็นประติมากรรมขนาดเล็ก มีรูปร่างน่ารัก โดยสร้างเพื่อให้คุ้มครองดวงวิญญาณของเด็กที่เสียชีวิตและมักมีผ้าคลุมหรือหมวกของเด็กมาสวมให้ด้วย

พิธีกรรมในวัฒนธรรมญี่ปุ่นนั้น โดยส่วนมากมีพื้นฐานมาจากศาสนาชินโตและพุทธศาสนา ปัจจุบันนี้ ลัทธิชินโตถือให้เป็นลัทธิความเชื่อพื้นเมืองประจำประเทศญี่ปุ่น พิธีกรรมของลัทธิชินโตที่มีการนับถือและให้ความสำคัญกับขนบธรรมเนียมของสังคมเกษตรกรรมและเทศกาลประจำปีเข้าไปด้วย รวมไปถึงความเชื่อเรื่องการกำเนิดโลก และเทพนิยายต่างๆ เมื่อพุทธศาสนาได้แพร่จากจีนและเกาหลีผ่านเข้าสู่ญี่ปุ่น และมีผสมผสานความเชื่อดั้งเดิม จึงมีความเชื่อเรื่องเทพเจ้าในลัทธิชินโต และความเชื่อเรื่องพระโพธิสัตว์ในพุทธศาสนารวมเข้าไว้ด้วยกัน พระโพธิสัตว์จากพุทธมหายานจึงกลายเป็นเทพที่สำคัญของชาวญี่ปุ่นและเกิดเป็นพิธีกรรมบูชาเคารพสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในท้องถิ่นขึ้น พระโพธิสัตว์กษัตริย์เป็นพระโพธิสัตว์ที่ชาวญี่ปุ่นนับถือกันมากที่สุดพระองค์หนึ่ง จากความเชื่อที่กล่าวมาในข้างต้นของญี่ปุ่นได้ก่อให้เกิดเป็นพิธีกรรมเคารพบูชาท่าน ทั้งพิธีการสารภาพบาปต่อท่านเพื่อให้ผู้ที่นับถือเกิดความสบายใจแล้วไม่กลับไปทำผิดอีก โดยพิธีนี้ถือเป็นเทศกาลประจำปีของญี่ปุ่นอีกด้วย ซึ่งจะจัดขึ้นทุกวันที่ 23-24 สิงหาคมของทุกปี และวันนี้ยังเป็นวันที่เด็กๆมารวมตัวกันทำพิธีห่มลูกประคำยาว เพื่อขอบคุณท่านที่ช่วยคุ้มครองพวกเขาให้ปลอดภัยมาจนถึงปัจจุบัน

วัฒนธรรมญี่ปุ่นนั้นเชื่อกันว่าพระโพธิสัตว์กษัตริย์เป็นผู้คุ้มครองเด็กทั้งหลาย และ เทพอุปถัมภ์วิญญาณเด็กที่เสียชีวิตและ ทารกที่ตายจากการแท้งในญี่ปุ่น คุ้มครองหญิงมีครรภ์ นักเดินทาง และ โปรดดวงวิญญาณในนรกให้จากนรก โดยจะให้ความสำคัญไปทางความเชื่อทางด้านการช่วยเหลือเด็กเป็นส่วนใหญ่ โดยจะเห็นได้จากเทศกาลประจำปีที่จัดขึ้นเพื่อสักการะท่าน

โดยเฉพาะและนอกจากนี้ชาวญี่ปุ่นยังนับถือท่านเป็นเจ้าที่ที่สำคัญที่สุดอีกเช่นกัน สืบเนื่องจากว่าท่านเป็นผู้คุ้มครองนักเดินทางเชื่อกันว่าท่านจะช่วยให้นักเดินทางเหล่านั้นเดินทางปลอดภัย ซึ่งสามารถพบเห็นรูปปั้นท่านที่ตั้งตามข้างถนนหนทางของญี่ปุ่นทั้งตามเมืองและชนบทอีกด้วย

จากการศึกษาเรื่องความศรัทธาความเชื่อของคนญี่ปุ่นเกี่ยวกับพระโพธิสัตว์กษัตริย์ทำให้ทราบว่าศรัทธาความเชื่อนี้ แม้ว่าญี่ปุ่นจะได้รับอิทธิพลของศาสนาพุทธนิกายมหายานมาจากอินเดีย จีน เกาหลี ทิเบต แต่ญี่ปุ่นก็รับมาปรับเปลี่ยนผสมผสานกับศรัทธาความเชื่อให้เข้ากับวัฒนธรรมของตน ที่ยังคงมีพื้นฐานมาจากศาสนาดั้งเดิมคือชินโต โดยญี่ปุ่นได้นำศรัทธาความเชื่อมาจากวิถีชีวิตของตนว่าท่านสามารถช่วยเหลือ ปกป้องผู้คนและวิญญาณ สามารถคุ้มครองนักเดินทางและรักษาโรคเกี่ยวกับดวงตาได้ เกิดเป็นการนับถือและมีพิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์ที่เคารพกันอย่างแพร่หลายในเวลาต่อมา ญี่ปุ่นสามารถปรับเปลี่ยนทำให้ศรัทธาความเชื่อพระโพธิสัตว์ในพุทธศาสนากลายเป็นเทพที่สำคัญที่ผู้คนนับถือกันอย่างมากมายในประเทศมาจนปัจจุบัน

บรรณานุกรม

- คอสมอส. **ตำนานเทพญี่ปุ่น**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ธารบัวแก้ว, 2544.
- จ่านง ทองประเสริฐ, แปล. **ป่อเกิดลัทธิประเพณีญี่ปุ่น**. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน, 2545-2546.
- ณัฐลดา. (2553). **กำเนิดการบูชาพระโพธิสัตว์**. [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 22 มกราคม 2557.
เข้าถึงจาก <http://www.oknation.net/blog/print.php?id=386775>
- ฉัมนันทา สามเณรี, แปล. **พระกษิติครรภ์มหาปณิธานสูตร**. กรุงเทพฯ :บริษัท ส่องสยาม
จำกัด, 2545.
- บุญมี แทนแก้ว. **พุทธศาสนาในเอเชีย**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์, 2548.
- บรรจง โสคาดี,พระมหาสุรศักดิ์ ประจันตะเสน. **ประวัติศาสตร์พุทธศาสนา**. กรุงเทพฯ: มหา
จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2550.
- พระศรีคัมภีร์ญาณ.(2552). **พระพุทธศาสนามหายานในญี่ปุ่น** [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 15
สิงหาคม 2556. เข้าถึงจาก <http://www.watpaknam.org/knowledge/view.php?id=32>
- mepleforever@gmail.(2553). **วัฒนธรรมและศาสนาของญี่ปุ่น** [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 15 สิงหาคม
2556. เข้าถึงจาก <http://mepleforeverz.blogspot.com/2013/01/blog-post.html>
- เพ็ญศรี กาญจโนมัย. **อารยธรรมญี่ปุ่น**. อารยธรรมญี่ปุ่น. กรุงเทพฯ: วรุฒิการพิมพ์, 2525.
- วรรณสิงห์ ประเสริฐกุล. **สำรวจศรัทธา**. กรุงเทพฯ: มติชน, 2554.
- วิเชียร เพชรพรประภาส, แปล. **พระกษิติครรภ์โพธิสัตว์ มหาปณิธานปริหะสูตร**.
กรุงเทพฯ: ตำนานกัป 18 อรหันต์, 2536.
- เพ็ญศรี กาญจโนมัย. **อารยธรรมญี่ปุ่น**. อารยธรรมญี่ปุ่น. กรุงเทพฯ : วรุฒิการพิมพ์,
2525.
- baby@home.(2553) . **“ความหมายของพระโพธิสัตว์”**. [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 22 มกราคม
2557. เข้าถึงจาก <http://group.wunjun.com/agaligohome/topic/213790-5699>
- HSelearning. (2552). **“ศาสนาชินโต”**. [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 24 มกราคม 2557. เข้าถึงจาก
<http://202.28.117.35/UserFiles/chapter-7>
- japanesemythology. (2554). **“Jizo in Japan”**. [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 19 มกราคม 2557.
เข้าถึงจาก <http://japanesemythology.wordpress.com>

paxpix. (2554). “พระโพธิสัตว์กษิตีครรภ”. [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 19 มกราคม 2557. เข้าถึงจาก

http://paxpix.blogspot.com/2007/11/blog-post_27.htm

Treansrilanka. “จิโซเจ้าที่ของญี่ปุ่น”. [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 17 มกราคม 2557. เข้าถึงจาก

<http://teansrilanka.wordpress.com/ศาลพระภูมิ/จิโซเจ้าที่ของญี่ปุ่น>

zendust. (2554). “Jizo Bodhisattva”. [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 24 มกราคม 2557. เข้าถึงจาก

<http://www.zendust.org/greatvow/jizo-bodhisattva>

柳沢義男. (2555). “รูปเคารพข้างทางที่ศีรษะโล้นคือไม้เท้า ในการ์ตูนอิคคิวซัง”. [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 19 มกราคม 2557. เข้าถึงจาก

<http://74.55.90.235/CCforum/DCForumID3/52351.html>